

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นของพื้นที่ต้นแบบ และเพื่อจัดทำแนวทางการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นของพื้นที่ต้นแบบ ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการสังเกต การสัมภาษณ์ และประชุมกลุ่ม จากผู้จัดการวัฒนธรรมของกิจกรรมท่องเที่ยวใน 5 เส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ แม่ฮ่องสอน สุโขทัย ตราด-จันทบุรี ชุมพร-ระนอง และสตูล และผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวแต่ละจังหวัด และบริษัทท่องเที่ยว

ผลการศึกษา พบว่า การยกระดับการจัดการวัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นของพื้นที่ต้นแบบ ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย ยกระดับกิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้เครื่องประดับนาฏศิลป์ และกิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตโฮมสเตย์ชุมชนบ้านวังวน จังหวัดสตูล ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโตนป่าหนัน และจังหวัดตราด ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนสลักคอก ด้วยการวางแผนแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้จัดการวัฒนธรรมและคณะผู้วิจัย การดำเนินการยกระดับยึดการขับเคลื่อนด้วยตนเองของผู้จัดการวัฒนธรรม การสังเกตผลการยกระดับระหว่างการดำเนินการกิจกรรมยกระดับของผู้จัดการวัฒนธรรม และการสะท้อนผลการยกระดับหลังดำเนินการกิจกรรมยกระดับจากนักท่องเที่ยวและผู้จัดการวัฒนธรรม เพื่อวางแผนแนวทางการพัฒนาหรือยกระดับครั้งต่อไป

แนวทางการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่นของพื้นที่ต้นแบบ ประกอบด้วย การตัดสินใจเลือกแนวทางการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น กระบวนการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้จัดการวัฒนธรรม การยกระดับผู้จัดการวัฒนธรรม การยกระดับการจัดการรวบรวมองค์ความรู้วัฒนธรรม การยกระดับการถ่ายทอดวัฒนธรรม การยกระดับการสร้างการเรียนรู้ การยกระดับการเตรียมความพร้อมนักท่องเที่ยว การยกระดับการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น การยกระดับกิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน การยกระดับกิจกรรมท่องเที่ยวการทำอาหารท้องถิ่น การยกระดับกิจกรรมท่องเที่ยวพักโฮมสเตย์ การยกระดับการจัดการวัฒนธรรมให้คงอยู่ การยกระดับการประสานความร่วมมือ และการยกระดับการประเมินผลการจัดการวัฒนธรรม

คำสำคัญ การยกระดับการจัดการวัฒนธรรม, แนวทางการยกระดับการจัดการวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น

Abstract

The research aims to study on upgrading the management of culture for local experience tourism of prototype areas and providing the guidelines of upgrading the local culture management of local experience tourism in prototype area. Qualitative research is applied. Observations, interviews, and focus group with cultural managers of tourism activities, experts, managers and staffs of government and local tour operators of 5 routes of Mae Hong Son, Sukhothai, Trat-Chanthaburi, Chumphon-Ranong and Satun are taken.

The results, upgrading the management of culture for local experience tourism of prototype areas, Sukhothai upgrade the tourism activity of making of Thai traditional dancing accessories and learning of Wang Won community lifestyles. While, Satun, the upgrade is taken in Baan Ton Panan community. Trat, community based-tourism in Salak Khok community is upgraded. The method, participation on planning between cultural managers and researchers, process by cultural managers themselves, observations of the results of upgrading the management of culture, and giving feedback of the results of upgrading the management of culture after familiarization (FAM trip) and cultural manager are applied for the guidelines of development or the next stage of upgrading.

Guidelines of upgrading the local culture management of local experience tourism in prototype area consist of decision on approaches of upgrading the local culture management for local experience tourism; process of upgrading the local culture management for local experience tourism; setting the qualification of cultural managers; enhancing the knowledge of cultural managers; upgrading the collection of cultural knowledge; upgrading the cultural transfer; upgrading of learning; upgrading the process of educate the tourists before traveling; upgrading the management of local experience tourism activities; upgrading the activities of learning communities' contexts; upgrading the activities of local food cooking; upgrading the activities of overnight in homestays; upgrading the management to maintain the culture; upgrading co-operation and upgrading the evaluation of cultural management.

Keyword Upgrading the cultural management, guidelines of cultural management, local experience tourism.